

จิตสำนึก จากความทุกข์บนลากลอย

ลวัลดีปีใหม่ 2557 เนื่องในศุภวาระดิถีขึ้นปีใหม่ กระพมบออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทับหลายในสากลโลก อดลบนินดาให้ท่านสมาชิก MSW และท่านผู้อ่านและสมาชิกในครอบครัวบอบบอบทุกๆ ท่าน มี สุขภาพแข็งแรง ปราศจากทุกขภัยโรคร้ายใดๆ ประสบแต่ ความสุขความเจริญก้าวหน้า ปราศรณาลับใดๆ ที่ตีบาม บอให้ด้ลมหวัดับใจปราศรณาทลอดปีใหม่นี้

โดยปกติแล้ว เมื่อย่างเข้าใกล้ปีใหม่ หลายๆ ท่าน มักจะกำหนดความตั้งใจว่าปีใหม่ หน้านี้จะทำโน่น ปฏิบัตินี้ ซึ่งล้วนแล้วแต่ เป็นความตั้งใจที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่ง ฝรั่งมักเรียกว่า New Year Resolution ที่น่า ประทับใจคือพวกที่มีความตั้งใจว่าทำเรื่องดีๆ หรือสิ่งดีๆ เพื่อเป็นมงคลแก่ชีวิตตนเองและ ครอบครัว แต่การจะมีจิตใจสร้างความสำเร็จ อยู่ที่ตั้งสำนึกของแต่ละคน และจิตสำนึกของ แต่ละคนก็มีที่มาที่ไปของการเกิดจิตสำนึก แตกต่างกันไป จึงขอถือโอกาสนี้เล่าเรื่องจริง เกี่ยวกับที่มาของจิตสำนึกเรื่องหนึ่งที่คิดว่า อาจเป็นตัวอย่าง และเป็นแรงบันดาลใจให้ ใครก็ตามที่อยากสร้างจิตสำนึกที่ดีงามเหมือน ตัวอย่างที่จะเล่าสู่กันฟังต่อไปนี้

เพื่อนสนิทของผมคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า เขาเกิดในครอบครัวที่ยากจน จึงมีโอกาส เรียนหนังสือแค่ชั้นประถมปีที่ 4 หลังจากนั้น ต้องทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟในร้านกาแฟเพื่อ หาเลี้ยงชีพ คั้นหนึ่งเวลาประมาณสองทุ่ม ขณะเดินกลับบ้านเหลือบไปเห็นม้วนกระดาษ เล็กๆ อยู่บนพุดบาทห่างจากจุดที่เห็นอีก 7-8 ก้าว แสงสว่างจากไฟทางทำให้เห็นรางๆ ว่า เหมือนธนบัตร จึงเดินตรงเข้าไปหยิบมาดู ปรากฏว่าเป็นธนบัตรจริงๆ 2 ใบ ใบละ 1 บาท ลักษณะของธนบัตรเหมือนถูกพับแบบม้วนๆ และถูกกำจนยับ นอกจากนี้ยังมีน้ำมันเบื่อน ธนบัตรทั้ง 2 ฉบับด้วย

ทันทีที่เห็นสภาพธนบัตร ด้วยสัญชาตญาณคิดว่านี่น่าจะเป็นเงินทองของคนทำมาค้าขาย เงิน 2 บาทในยุคนั้นซื้อกล้วยได้ถึง 4 ซาม (เทียบกับปัจจุบันต้องมีมูลค่าไม่น้อยกว่า 120 บาท) ถือว่าเป็นจำนวนเงินไม่น้อย คนทำหายน่าจะได้รับความเดือดร้อนแน่ๆ (ถ้าเป็นคนเห็นแก่ได้ไม่รู้อะไรจะคิดอย่างไร)

ด้วยความที่เป็นเด็ก เขามีความรู้สึกสับสนว่าจะทำอย่างไรกับเงินจำนวนนี้ ใจอยากนำไปคืนเจ้าของมาก แต่ก็ไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของ บริเวณที่เก็บได้ก็ไม่รู้ราคาหรือแฉงลอยหรือรถเข็นขายของอยู่แถวนั้น ห้องแถวสิบกว่าห้องที่อยู่บริเวณที่เก็บเงินได้ก็ปิดประตูปิดไฟหมดแล้ว มีบางห้องแถวเท่านั้นที่มีจิตใจเอื้อเพื่อเปิดไฟหน้าบ้านให้แสงสว่างแก่คนสัญจรไปมาในยามค่ำคืน สุดท้ายไม่รู้จะจัดการอย่างไร จึงนำเงินไปให้แม่ที่บ้านพร้อมเล่าที่มาที่ไปให้แม่ฟัง

แม่แม่เองในบางวันยังต้องไปหยิบยืมเงินเพื่อนบ้าน เพื่อไปซื้อกับข้าวมาทำอาหารเลี้ยงครอบครัว ก็ไม่มีจิตใจอยากได้เงินจำนวนนี้ ความทุกข์ยากลำบากในชีวิตทำให้จินตนาการเห็นความยากลำบากของคนทำเงินหาย แต่แม่ก็สนใจไม่รู้จะเอาเงินไปคืนใคร จึงบอกเพื่อนผมว่าจะนำเงินนี้ไปทำบุญใส่บาตรและบริจาคให้ศาลเจ้าใกล้บ้านและบอกว่าให้ช่วยกันอธิษฐานให้ผู้ทำเงินหายค้าขายดีๆ มีกำไรมากๆ จะได้หายทุกข์ร้อน

ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อนผมเล่าว่า ยังมีความไม่สบายใจและห่วงใยความทุกข์ร้อนของผู้ทำเงินหายทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์นี้ กลายเป็นความทุกข์จากความสงสารอีกแบบหนึ่ง เพื่อนผมบอกว่ามันคือ “ความทุกข์บนลากลอย” เป็นลากลอยที่ไม่อยากได้เลย

เรื่องนี้ยังไม่จบครับ เพื่อนผมเอาเรื่องเก็บเงินได้อีกครั้งหนึ่งมาเล่าให้ฟัง แต่คราวนี้เก็บเงินได้เป็นธนบัตรใบละ 1 พันบาท เลยเป็นแรงบันดาลใจให้ผมนำเรื่องนี้มาเสนอท่านผู้อ่าน

ต้นเดือนที่แล้ว ขณะที่เขาจะไปติดต่อธุระที่ธนาคารในศูนย์การค้าใหญ่แห่งหนึ่ง เห็นชายวัยกลางคนถือสิ่งของเต็มสองมือทำธนบัตร 1,000 บาทหลุดมือโดยไม่รู้ตัว ชายผู้นั้นเดินเลยตรงไปที่ร้านค้าซึ่งอยู่ห่างจากที่ธนบัตรหล่นสักสิบกว่าเมตรพอดีบริเวณ

ดังกล่าวยังห่างจากธนาคารทั้งหลาย จึงไม่มีใครเห็นเหตุการณ์ยกเว้นเพื่อนผม

เขาเห็นธนบัตรหล่นต่อหน้าต่อตา จึงเดินรีไปเก็บธนบัตรเพื่อคืนให้เจ้าของ เจ้าของธนบัตรกล่าวขอบคุณด้วยสีหน้าที่ดีใจ เพื่อนผมบอกว่าขณะที่เดินไปหยิบธนบัตรเพื่อคืนให้เจ้าของ เขาคิดถึงเงิน 2 บาทที่เก็บได้เมื่อหลายสิบปีก่อน แต่คราวนี้เขารู้สึกดีใจที่รู้บุคคลที่เป็นเจ้าของกับตา คราวนี้เขาไม่ต้องมีความทุกข์บนลากลอย แล้วยังนึกเล่นๆ ว่าอยากให้ชายที่ทำธนบัตรหล่นเป็นคนเดียวกับที่ทำเงิน 2 บาทหล่นเมื่อหลายสิบปีก่อน

หลายท่านอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดาเพราะเป็นเงินเพียง 2 บาทกับ 1,000 บาทมีคนขับรถแท็กซี่เก็บเงินได้หลายแสนบาทแล้วคืนให้เจ้าของควรได้รับการกล่าวถึง และยกย่องมากกว่า ผมอยากเรียนความเห็นส่วนตัวว่า คนขับรถแท็กซี่ท่านนี้ (ยกย่องให้เป็นท่านด้วยความคารวะและจริงใจ) เพียงแต่ผมไม่รู้จัก จึงไม่มีรายละเอียดเล่าสู่กันฟังส่วนตัวผมคิดว่าท่านนี้มีความซื่อสัตย์ และเมตตาธรรมสูงส่งยิ่ง หากมีโอกาสได้พบผมอยากกราบคารวะในตัวท่าน และพฤติกรรมที่น่าจะเอาเป็นเยี่ยงอย่างหรือมีจิตสำนึกที่ดีตามท่านผู้นี้

ที่ว่าจำนวนเงินไม่เกี่ยว เพราะจะมากน้อยเพียงใดอยู่ที่จิตสำนึก ถ้ามีจิตสำนึกเมตตาธรรม มีศักดิ์ศรี มั่นใจว่าจำนวนเท่าไรก็ไม่อยากมีความสุขบนลากลอยแบบนี้ อยากให้ผู้อื่นไม่ทุกข์ ไม่เดือดร้อนมากกว่า เพื่อนผมยืนยันว่า เขาไม่ใช่คนรวย เกษียณแล้วพอมีพอกินไม่เดือดร้อน มีความสุขกับการให้มากกว่าการรับ ทำอะไรได้ก็เห็นว่าดีทำให้คนอื่นมีความสุขก็อยากจะทำโดยไม่เคียดแค้นหวังว่าจะได้อะไรตอบแทน นอกจากความรู้สึกส่วนตัวว่ามีความสุขที่ได้รับจากการกระทำ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์เงิน 2 บาท จนถึงปัจจุบัน หลายครั้งที่ได้รับเงินทอนเกินจากคนขายของ ไม่ว่าจะมากหรือน้อย (บางครั้งเกือบพันบาท) จะนำไปคืนทุกครั้งและกระทำโดยเหมือนเป็นนิสัยโดยไม่ต้องใช้เวลาตรึกตรอง

บางท่านอาจคิดว่าผมกำลังเขียนนิยายหรือเปล่า เหตุการณ์ที่เล่ามานี้มีตัวตนจริงหรือ ถ้าลองฟังความคิดเห็นคนทั่วไปจะเห็นว่า วัฒนธรรมสังคมของคนไทยกำลังตกต่ำอย่างยิ่ง การทุจริตคดโกงกลายเป็นเรื่อง

ยอมรับได้จนคนหมู่มากเห็นว่า เราคงต้องมาช่วยกันสร้างวัฒนธรรมและทัศนคติใหม่ให้แก่คนรุ่นใหม่ตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้ลูกหลานไม่อยู่ในสังคมที่จมปลักอยู่กับการประพฤติปฏิบัติที่เอาวัดเอาเปรียบ หาได้ด้วยการโกงกินทุกรูปแบบ

ที่เล่ามาเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ ไม่โลภ แต่จิตสำนึกไม่ใช่มีเฉพาะเรื่องซื่อสัตย์สุจริต ยังต้องมีจิตสำนึกเรื่องความรับผิดชอบ ความยุติธรรม เพราะจิตสำนึกเหล่านี้เป็น หลักพื้นฐานของธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี หากขาดซึ่งจิตสำนึกเหล่านี้ โอกาสที่ผู้นำผู้บริหารจะกำกับดูแลองค์กรให้ดีมีคุณธรรม มีการอภิบาลให้ดีมีประสิทธิภาพคงยาก เพราะยังมีจิตสำนึกติดยึดกับเรื่องโลกโกรธ หลง ยึดหลักกูมากกว่าหลักการ ตัวอย่างของจิตสำนึกที่ยึดหลักกูให้เห็นอยู่บ่อยๆ มีผู้บริหารหรือแม้กระทั่งอดีตผู้นำประเทศ บริหารองค์กรจนเสียหาย เกิดความวุ่นวาย มีการทุจริตคดโกงยังเที่ยวโทษลูกน้องหรือชาวบ้านชาวช่อง ที่น่าละอายใจยิ่งกลับย้อนถามชาวบ้านว่า “ทำอะไรผิดหรือ?” ขาดจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่ออย่างไร้แรง

บางท่านอาจสงสัยว่าการสร้างวัฒนธรรมจิตสำนึกที่ดีมีคุณธรรมทำได้จริงหรือ ที่มีไฉนได้ฟังอยู่เป็นประจำบอกว่าต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน แม้กระทั่งในที่ทำงานก็มีวิธีการสร้างวัฒนธรรมและปลูกฝังให้พนักงานมีจิตสำนึกเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและความรับผิดชอบต่อ

โอกาสหน้าจะหาข้อมูลมาเผยแพร่ว่าเราสร้างและปลูกฝังกันอย่างไร เพื่อจะได้ช่วยกันสร้างคนดีมีคุณธรรมรุ่นใหม่ให้สังคมมากๆ เพื่อจะได้ช่วยกันทำลายความเชื่อที่ว่า “ทุจริตคดโกงยอมรับได้” ซึ่งกลายเป็นวัฒนธรรมที่กำลังเติบโตให้หมดสิ้นไป และช่วยให้อันดับความโปร่งใสทุจริตคอร์รัปชันของประเทศมีความน่าเชื่อถือดีขึ้นจากอันดับ 102 ในจำนวน 177 ประเทศในปัจจุบัน ซึ่งมีอันดับเลวลงจาก 88 และได้คะแนนลดลงจาก 37 เหลือ 35 จากคะแนนเต็ม 100 และหวังว่าคนไทยทุกคนจะรู้จักหน้าที่การเป็นพลเมืองดีมากขึ้น ไม่ใช่รู้จักแต่สิทธิเหมือนเช่นในปัจจุบัน M&W